

غزه، حج و فرصت تاریخی برای اسلام تمدنی و جهانی

مناسک حج امسال اهمیت بی نظیر در سالهای اخیر دارد که این اهمیت محصول مدیریت و رهبری ایران در سرکوب داعش و کوتاه کردن هرچه بیشتر دست آمریکا در منطقه و فروانداختن رژیم صهیونیستی به نحوی بی نظیر از تاریخ هفتم اکتبر است.

مناسک حج امسال اهمیت بی نظیر در سالهای اخیر دارد که این اهمیت محصول مدیریت و رهبری ایران در سرکوب داعش و کوتاه کردن هرچه بیشتر دست آمریکا در منطقه و فروانداختن رژیم صهیونیستی به نحوی بی نظیر از تاریخ هفتم اکتبر است. به گزارش ایسنا، الف نوشت: رهبر معظم انقلاب در پیام حجاج بیت الله فرمودند: «آهنگ دلنواز ابراهیمی که به فرمان خدا، همه انسانها را در همه دوران ها، در موسم حج به کعبه فرامی خواند... و این انبوه پُرشکوه و متنوع مردمی را پدید آورده، و گستره انسانی و قوت عامل معنوی اسلام را به رُخ خویش و بیگانه کشیده است... قرآن، حج را مظهر عبودیت و ذکر و خشوع، مظهر کرامت یکسان انسانها، مظهر سامان یابی زندگی مادی و معنوی بشر، مظهر برکت و هدایت، مظهر آرامش اخلاقی و سازش عملی میان برادران، و مظهر بیزاری و جبهه گیری مقتدرانه در برابر دشمنان معرفی می کند... شما برادر و خواهر حج گزار، اکنون در عرصه تمرین این حقایق و معارف پُرفروغ قرار دارید. اندیشه و عمل خود را به آن نزدیک و نزدیک تر کنید، و هویت بازیافته و آمیخته با این مفاهیم متعالی را به خانه برگردانید. این همان سوغات ارزشمند و حقیقی سفر حج شما است. امسال مسئله برائت برجسته تر از گذشته است.

فجایع غزه که در تاریخ معاصر ما بی نظیر است، و گستاخی رژیم بی رحم و مظهر قساوت و شقاوت و البته رو به زوال صهیونی، جای هیچ گونه ملاحظه و مامشات برای هر فرد و حزب و دولت و فرقه مسلمان باقی نگذاشته است. برائت امسال باید فراتر از موسم و میقات حج، در کشورها و شهرهای مسلمان نشین در همه جای جهان ادامه یابد، و فراتر از حج گزاران، به آحاد مردم تسری یابد. این برائت از رژیم صهیونیست و حامیانش بخصوص دولت ایالات متحده آمریکا باید در قول و عمل ملتها و دولتها خود را نشان دهد و عرصه را بر جلدان تنگ کند. مقاومت پولادین فلسطین، و مردم صبور و مظلوم غزه که شکوه صبر و مقاومتشان، جهان را به تحسین و تکریم واداشته است، باید از همه جهت پشتیبانی شوند.»

چنان که می بینیم، رهبر حکیم انقلاب در ابتدای بیانات خود، کعبه را متعلق به همه انسان ها خوانده و از این حیث، تأکیدی متمایز بر وجه جهانی کعبه و اسلام کرده اند. در ادامه موسم حج را مظهر کرامت یکسان انسان ها خوانده اند. در نهایت، با تمرکز بر مسئله غزه، برائت امسال را برائتی جهانی، مردمی و متشکل از دولت ها و ملت ها طلب کرده اند. واقعیت آن است که رهبر انقلاب اسلامی همچون بنیانگذار آن؛ همواره بر نگاه تمدنی و جهانی (انسانی) تأکید کرده اند. در عین حال با توجه به مسئله غزه و افول بی سابقه رژیم صهیونیستی، تأکید مذکور پررنگ تر شده است.

جهان گرایی انقلاب اسلامی در برابر جهانی سازی

ایران که پس از پیروزی انقلاب اسلامی انقلاب اسلامی رویکردی فرامرزی، تمدنی و جهانی در پیش گرفته بود و اسلام اجتماعی و تمدنی را به عنوان الگو پیش روی جهانیان قرار داده بود، ثابت کرد که می توان جهان گرا و جهان روا بود اما از امپریالیسم و ذات یکسان ساز و خودخواهانه و خودمدار لیبرالیسم (جهانی سازی) به دور بود. حتی ثابت کرد که می توان جهان روا بود اما در عین حال تفاوت های فرهنگی و بومی را پذیرفت. از این رو در عین فاتحانه و ایجابی بودن (برون گرایی و جهان وطنی بودن)، یک الگوی مقاومت و بوم گرایی نیز بوده است.

جمهوری اسلامی از آغاز بر اشتراکات تکوینی و تشریحی بشر تأکید کرد و بر این اساس، در برابر حاکمیت سود و سرمایه ایستاد؛ حاکمیتی که منافای ذات مشترک بشر در طول تاریخ و به ویژه منافای و مخالف ذات اجتماعی انسان است.

گفتنی است که قوی ترین خوانش از اجتماعی بودن انسان توسط اسلام و به ویژه اسلام مردمی و اجتماعی- سیاسی حضرت امام خمینی (ره) و سایر رهبران نظری انقلاب اسلامی مطرح شده است. در این گفتمان، حتی مردم نیز مفهوم و دالی است که محصور و محدود به یک مرز و جغرافیا خاص نیست. با نگاهی فلسفی تر، باید گفت اسلام امام راحل و نیز اسلام مورد نظر رهبر انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی خامنه ای، از هرگونه ظاهر گرایی و مادی گرایی مبرا است. یک مصداق ظاهرگرایی و مادی گرایی، تأکید بر رنگ پوست یا نژاد است.

مصداق دیگر آن تکیه مفرط بر جغرافیا و مرز است. اما مبتنی بر اسلام انقلابی، باطن بر ظاهر ترجیح دارد. از این رو، دینامیسم و پویایی استثنایی انقلاب اسلامی منوط به نژاد و حتی مذهب افراد نبوده و هرگز محدود به مرزها هم نشد. حتی وقتی غرب برای مهار این دینامیسم، جنگ هشت ساله را بر ایران تحمیل کرد تا ایران از رویکرد تمدنی و فرامرزی، به درون خیزده و متوجه مرزها و رفتار ناسیونالیسم شود نیز نتوانست جهان گرایی و تمدن سازی انقلاب اسلامی را مهار کند. بلکه بالعکس انقلاب اسلامی به برکت هشت سال دفاع مقدس، توانست منشأ الهام و ارزش سازی و انسان سازی بی نظیری در تاریخ سیاسی معاصر شود.

در جنگ هشت ساله ایران الگویی بی نظیر از دفاع از وطن مبتنی بر عقیده (مرز معنوی) به جای مرز جغرافیایی و مادی را پیش کشید. به زبان ساده، هیچ ملی گرا و باستان گرایی همچون شهدای ارزشی و مؤمن نتوانستند از ایران و وطن دفاع کنند و برای آن جان بدهند.

جمهوری اسلامی ایران پس از تأسیس و پیروزی انقلاب اسلامی با توطئه تحمیل ناسیونالیسم توسط غرب مواجه شد تا از

سیاست فرامرزی و جهانی به سیاست درون گرا و دفاع از مرزها متمرکز شده و رویکرد جهانی خود را واپسند اما در عمل، جنگ هشت ساله سبب توسعه گفتمانی و ترویج هر چه بیشتر انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی شد.

قابل ذکر است که غرب در تجربه تاریخی جنگ های داخلی خود سعی کرد از ایده ناسیونالیسم به سمت منطقه گرایی و حتی فرامنطقه گرایی نیل کند. شکل گیری اتحادیه اروپا محصول روندی تاریخی است که دغدغه نخستین آن از جنگ های مذهبی اروپا و دغدغه متعاقب آن از جنگ های بین الملل اول و دوم شکل گرفته است. امروز هم غرب می داند که تمدن گرایی رهبر انقلاب اسلامی به معنای اتحاد یافتن کشورهای مسلمان و فراتر از این تشخص و تشکل هر چه بیشتر جبهه آزادی بخش و عدالت خواه و مردمی در سراسر جهان در برابر مدل جهانی شدن (سرمایه سالاری غربی) است.

با توجه به آنچه گذشت، واضح است که تحکیم ارتباطات اسلامی به ویژه در منطقه غرب آسیا در عین داشتن نگاهی جهانی (نگاه جهانی به مقاومت اسلامی)، مبتنی بر این مبانی نه یک امر شاذ و نامنتظره، که امری ریشه دار و منتظره و نظریه مند است که می بایست در برائت امسال مورد تأکید و تکیه قرار گیرد.

مناسک حج امسال اهمیت بی نظیر در سالهای اخیر دارد که این اهمیت محصول مدیریت و رهبری ایران در سرکوب داعش و کوتاه کردن هرچه بیشتر دست آمریکا در منطقه و فروانداختن رژیم صهیونیستی به نحوی بی نظیر از تاریخ هفتم اکتبر است.

به نظر می رسد هیچ گاه ایده اسلام تمدنی – به عنوان تکمیل و تکامل اسلام اجتماعی- که اسلامی هم مدنی هم مردمی و هم جهانی و فرامرزی است، به اندازه امروز در جغرافیا و روی زمین بخت تجلی نیافته است. این اوج، محصول اتفاقات وسیعی است که باریکه غزه را بدل به یک جهان جا، گسترده ترین و جهان تاریخی ترین لحظه امروز کرده است. بی تردید حج امسال با عنایت به چنین بستری، ممتاز و متمایز شده و نماد و قله ای از اسلام تمدنی و اسلام جهانی مورد ترویج انقلاب اسلامی می تواند باشد.